Štev. 245. V Trstu, v soboto dne 3. oktobra 1914. Letnik XXXIX.

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj, ob ponedeljkih ob 8 dopoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rukopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinosti" — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge s omejenim poroštvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto . . . . . K 24·—
za pol leta . . . . . „ 12·—
za tri mesece . . . . . „ 6·—
Za nedeljsko izdajo za celo leto . . . . . „ 5·20
za pol leta . . . . . „ 2·60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti" se prodajajo po 6 vinarjev zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov . . . . mm po 10 vin.
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov . . . . . mm po 20 vin.
Oglasi v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 5·—
vsaka nadaljna vrsta . . . . . „ 2·—
Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". — Plača in tiska se v Trstu.

Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnohranilični račun št. 841.652.

Naše čete nadaljujejo s prodiranjem v srbsko zemljo. - V Bosni vjet en srbski bataljon.

Rusi popolnoma premagani pri Oekörmező v Karpatih. - Pri Körösmező se vrše boji.

Z južnega bojišča.

Novi boji v Srbiji. - V Bosni en srbski bataljon obkoljen in razorožen.

DUNAJ 2. (Kor.) **Uradno se objavlja: Ob 2.10 dopoldne. Naše, v Srbiji se nahajajoče čete so že dva dni v ofenzivnem boju. Dosedaj napreduje naša ofenziva proti sovražniku, ki se nahaja povsod v močno zavarovanih in z žicami prepletenih pozicijah, sicer počasi, toda ugodno.**

Z izčiščenjem po srbskih in črnogorskih četah in iregularnih četah vznemirjanih krajev Bosne, se je že pričelo. Pri tem je bil včeraj kompleten srbski bataljon obkoljen, razorožen in odpeljan v vojno vjetništvo.

Srbske vesti, da je bila uničena 40. honvedska divizija, so nov dokaz o bujni srbski fantaziji. Ta naša divizija se nahaja, o čemer so se imeli Srbi že ponovno priliko prepričati, v najboljšem redu v bojni fronti in se je tako bojev pri Višegradu, kakor tudi bojev tekom zadnjega tedna, junaško udeleževala. Potiorek, flcm.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Boji v Karpatih.

Rusi premagani pri Oekörmező. — Boji pri Körösmező.

BUDIMPEŠTA 2. (Kor.) Ogrski korespondenčni urad poroča iz Nyiregyhaze: **Glasom nekega poročila, ki ga je poslal nadžupan komitata Marmaros, so naše čete pri Oekörmező v zmagoviti bitki premagale Ruse, ki so vpadli v Marmaros. Sovražnik se je umaknil v neredu proti meji. V Oekörmező in okolici sta red in promet zopet vzpostavljena. Naše, v okolici Körösmező se nahajajoče čete, so istotako pričele boj z Rusi, ki bodo v kratkem pregnani.**

Mohamedanska vstaja v Novi Srbiji?

CARIGRAD 1. (Kor.) »Osmanischer Lloyd« objavlja poročila, ki jih je dobil od nekega preko Soluna včeraj v Dedeagač došlega muslimanskega prvaka, glasom katerih so se mohamedanci v Djakovici, Peči, Prizrenu, Skoplju in Kačaniku uprli proti Srbom in ustanovili tri divizije, ki znašajo skupno 90.000 mož.

Srbi so jim poslali nasproti tri bataljone, ki pa so jih, še predno so dospeli na določeno mesto, Albanci obkolili. Dva srbska bataljona sta bila popolnoma uničena. Neki albanski voditelj je odšel na čelu 20.000 Albancev proti Skoplju in zahteval predajo mesta.

V bitoljskem okraju so se Albanci zvezali z Bolgari. Pod vodstvom bivšega vstaškega voditelja Petkova se nahajajoče bolgarske tolpe, so zasedle prelaz Beglišta, da preprečijo pohod Epirotov skozi Macedonijo.

V nekem drevoredu v Bitolju da so se vršili govori, kjer se je zahtevala vzpostavitev turškega gospodstva in osvoboditev izpod srbskega jarma. Ker je neki srbski stražniški oddelek hotel nekemu govorniku preprečiti govor, je prišlo do spopada, tekom katerega je bilo ubitih 12 srbskih orožnikov.

Srbija polna ranjencev.

SOLUN 1. (Kor.) Ker so Srbi tudi že tobačna skladišča tvrdke Herzog v Gjevgjeliji napolnili z ranjenci, odhajajo sedaj vlaki, natlačeno polni ranjencev, v Bitolj.

Križarka „Karlsruhe" potopila sedem angleških parnikov.

BERLIN 2. (Kor.) Glasom nekega poročila »Berliner Tagblatta« iz Amsterdama, je mala križarka »Karlsruhe« potopila v Atlantskem oceanu 7 angleških parnikov.

Archibald Kurd o križarki „Emden".

LONDON 2. (Kor.) V listu „Daily Telegraph" priobčuje Archibald Kurd o križarki „Emden", da ista najde idealno polje za svoje operacije, ker se tam mimo vozi veliko število ladij in ker „Emden" lahko porabi več zalivov in se tako skrije pred angleškimi križarkami. Razven tega je „Emden" v tem pogledu na boljšem, da plava zelo hitro. Kedar je v nevarnosti, vedno lahko zbeži. Čudimo se, kaj vse stori. Kapitanu ladje „Emden" lahko čestitamo, ker z britiškim moštvom postopa človeško in obzirno. Treba je, da tega pomorskega častnika nazivamo „De Wet" morja. Njegovi politiki ni para. V nobeni pomorski bitki starega in novega veka ni sledila sovražna ladja taktiki slavnega guerilla-poveljnika po suhem, da bi se namreč od plena preživljala in vjetnike izpuščala. Ravno to, kar je „Emden" dosegla, onemogočuje, da se jo uniči. V tem slučaju ne bo pomagalo, zasledovati sumljive ladje obložene z ogljem. „Emden" lahko dobi ogljе zastonj. Vzame ga seveda samo toliko, kolikor ga lahko naloži. Obvladujemo sicer morje, vendar pa ne vsaki kvadratni meter istega. Gospodstvo po morju porabljamo, da omogočujemo privoz živil in surovin in pa zato, da vojaška mobilizacija napreduje.

To, kar je „Emden" dosegla, ne more predrugačiti potek in značaj vojne. Ista ostanela epizoda.

List „Manchester Guardian" ceni škodo, katero je „Emden" prizadela do sedaj angleški plovbi v indijskem oceanu, na približno en milijon funtov. Razdjane ladje so imele 50.000 tonelat. List proslavlja kapitana ladje „Emden", ki je prizanašal posadkam trgovinskih ladij in pripominja, da ima angleška mornarica v azijatskih vodah komaj šest križark, ki se po svoji hitrosti lahko merijo z „Emden".

Vojna v kolonijah.

PRAETORIA 2. (Kor.) Reuterjev urad poroča uradno: Oddelki južnoafrikanskih čet so presenetili dve nemški predstražni četi, eno pri Grasplatzu v bližini zaliva Lüderitz, drugo pri Anihabu, 25 milj od imenovanega zaliva. Vjetih je bilo 5 Nemcev, eden med njimi je bil smrtno ranjen.

Weisskirchnerjeva brzojavka generalu Hindenburgu.

DUNAJ 2. (Kor.) Župan dr. Weisskirchner je poslal generalu Hindenburgu povodom njegovega 63. rojstnega dne brzojavno čestitko, kjer prosi za božje varstvo in blagoslov zmagovitemu vojskovodji in poudarja, da je avstrijsko prestolno mesto z navdušenjem sprejelo vse vesti o velikih zmagah Hindenburga.

»Frankfurter Zeitung« o ofenzivi proti Rusom.

FRANKFURT ob Meni 1. (K.) »Frankfurter Zeitung« objavlja članek z naslovom »Ofenziva proti Rusom«, kjer pravi: Prodiranje nemških in avstrijskih čet, ki so na obeh straneh Visle potisnile Ruse nazaj, bo sovražnika tudi kmalu prisililo, da umakne tudi svoje prednje pozicije, če noče priti v nevarnost. Ruska ofenziva, ki je bila strategično že zaključena z zasedenjem Lvova, odpira sedaj pot ofenzivi naših čet, o katere smeri in bližnjem cilju se mora še molčati. Že pričetek teh operacij nas mora zadovoljiti, ker pokaže nevtralnim državam, ki so bile morda pod vtisom brezvestnih, pretiranih zmagoslavnih poročil iz Petrograda, da je avsrijska armada ne samo sposobna za boj v najširšem pomenu besede, ampak da jo prešinja tudi ofenzivna želja, kar je najboljši porok za končno zmago.

Nevtralnost v Belgiji.

FRANKOBROD OB MENI, 2. (Kor.) »Frankfurter Zeitung« priobčuje pod naslovom »Nevtralnost v Belgiji« poročilo v Londonu živečega italijanskega časnikarja Viktorja Ambrosini o njegovih utisih za časa njegovega bivanja v Bruslju in njegovega potovanja po Belgiji. Poročilo se med drugim glasi:

Prvi moj utis ob mojem prihodu v Bruselj dne 20. septembra je bilo začudenje. Vse namreč izgleda tako mirno, da bi človek lahko mislil, da so nemški vojaki prišli samo v obiske. Vsi ti so razumni, mirni ljudje, ki povsod sproti plačujejo. Povpraša se lahko kogarkoli; nemški vojak ni storil nikomur nič žalega. Varnostno službo v mestu opravlja belgijsko redarstvo. Ponočno življenje nič ne zaostaja za onim v normalnih časih. Kavarne so polne elegantnih ljudi in po sprehajališčih je polno življenja in vrvenja.

Ko sem govoril z nemškim poveljnikom o razdejanem »Termondu«, mi je ta odgovoril: Morali smo, žalibog, tako ravnati. Iz vsake hiše so streljali na nas. Vojaki so bili, ki so, ko so dospeli naši fantje, slekli svoje suknje in trdili, da niso vojaki.

Glede belgijske nevtralnosti je rekel poveljnik, da so Nemci sedaj prepričani, da so bili Belgijci že dolgo pripravljeni, da puste angleške čete skozi. Komandant mi je pokazal zavitek spisov z naslovom: »Projekt izkrcanja angleških čet v Belgiji«. V teh spisih so bila kot luke za izkrcanje označena mesta Dünnkirchen, Boulogne in Calais in pa železnice, katerih naj bi se bile čete posluževale za vožnjo v Brügge, Gent in Bruselj. V teh spisih je tudi govora o preskrbovanju angleških čet z municijo in provijantom. Tudi slike angleških čet so bile v spisih, da bi se jih lahko spoznalo, nadalje vzorci sukna in risbe.

Obhod po mestu mi je podkrepil moj prvi dobri utis o vladanju zmagovalcev in njih izbornem redu. Vsaki vojak na vprašanja točno in uljudno odgovarja. Vsi hodijo brez orožja, da si ogledajo znamenitosti mesta in nakupijo kakih spominov. Morda se Belgijcem dovoljuje le preveč prostosti. Tu lahko vsakdo počenja, kar se mu zljubi, dokler ne škoduje Nemcem.

Odpeljal sem se z vojaškim vlakom v Lüttich. Srečali smo na potu še druge vojaške vlake. Vsi vojaki so bili navdušeni, pa mirni; vsi namreč vedo, zakaj se borijo.

V Lüttichu je velik promet civilnih in vojaških oseb. Brezvspešno sem iskal glavnih prič o nemških grozodejstvih. Mesto kaže svoje prejšnje staro lice.

Grška zbornica.

ATENE 1. (K.) Na včerajšnji seji zbornice je ministrski predsednik Venizelos v nekem govoru izjavil: Tudi javno mnenje je podpiralo vlado v njenem stremljenju, da vzdrži nevtralnost, nikakor pa ne časopisje, ki ne izraža samo drugače sicer popolnoma naravne simpatije, ampak tudi napada vojskujoče se države. Venizelos je priporočal nujno, naj se to ne dogaja več.

Lažnjiva srbska poročila, da namreč avstro-ogrska armada rabi eksplozivne krogle.

DUNAJ, 2. (Kor.) Kakor doznaje »Politische Korrespondenz« je avstro-ogrska vlada naslovila na vlade nevtralnih držav noto naslednje vsebine:

Časnikarski urad v Nišu je raztrosil vest, da, kakor poročajo vsa srbska poveljništva, avstro-ogrska armada na vseh frontah rabi eksplozivne krogle. Pri prvih desetih strelih strojnih pušk se porabljajo vedno eksplozivne krogle in vsi avstro-ogrski vojaki da nosijo s seboj 20 odstotkov eksplozivnih patron. Avstro-ogrski poveljniki da so izdali strogo zapoved, da preprečijo, da bi ta municija ne prišla v srbske roke. Nadalje so ti poveljniki strogo zapovedali, da se morajo avstro-ogrski mrtveci in ranjenci preiskovati, če bi ne imeli takih eksplozivnih krogelj še pri sebi.

Avstro-ogrska vlada zavrača te neosnovane trditve, ki so samo obrekljiva sumničenja in kategorično protestira proti takemu postopanju od srbske strani, ki mu je smoter, zapeljavati javno mnenje.

Lažnjiva srbska poročila.

DUNAJ, 2. (Kor.) Uradno se razglaša: Višje armadno poveljništvo poroča?

Kljub vsem odločnim zmagam v Srbiji skuša srbsko časopisje vnovič varati javnost stem, da razglaša poročila o izmišljenih zmagah in pretiravanjem glede upadov tolp, da bi svoj poraz, o katerem je že sama prepričana, prikrila.

Na vsa lažnjiva poročila zunanjega časopisja glede stanja na balkanskem bojišču naj bo kratko in jedrnato odgovorjeno, da imamo vse osvojene postojanke vzhodno od Drine v svoji posesti in da vedno pridobivamo na prostoru.

Rusija ni Bolgarski ničesar obljubila.

SOFIJA 2. (Kor.) »Echo de Bulgarie« citira članek srbski vladi prijaznega organa »Samouprave«, ki pravi: Rusija je zahtevala, da naj se Bolgarska zaveže, da ostane nevtralna, ne da bi zato obljubila Bolgarski posest Macedonije. Rusija ni nikdar in pri nobeni priložnosti privolila v nobeno stvar, kar bi bilo proti volji ali na škodo Srbije.

Bolgarska odklonila rusko prošnjo za prevoz vojnega materijala za Srbijo skozi Bolgarsko.

SOFIJA, 2. (Kor.) »Narodni Prava« poroča, da je ruski poslanik Savinski prosil pri bolgarski vladi za dovoljenje za prevoz vojnega materijala iz Rusije v Srbijo.

Ministrski predsednik Radoslavov je to prošnjo, sklicevaje se na člen 3 haaške pogodbe in na strogo bolgarsko nevtralnost, odklonil.

Nadvojvoda Friderik nadziral armado.

DUNAJ, 2. (Kor.) Iz vojnega časniškega stana se poroča:

Armadni višji poveljnik nadvojvoda Friderik, je vporabil daljši operacijski odmor na gališkem bojišču za to, da je v spremstvu nadvojvode Karla Franca Jožefa vsak dan pregledal ta ali oni zbor.

Povodom tega nadziranja, tekom katerega je prišel v dotiko skoro z vsemi četami zaveznih armad, je imel posebno veselje nad tem, da je povsod opažal, kako je armada navdušena za bitko in kako se vzlic slabemu vremenu izvrstno drži.

Oskrbovanje armade, kateremu je nadvojvoda posvetil svojo posebno pozornost, se je pokazalo povsod kot povoljno in izborno. Vojne potrebščine in posebno municije je našel povsod v izobilju.

Nadvojvodinja Zita obiskala ranjence.

DUNAJ, 2. (Kor.) Včeraj popoldne je prišla nadvojvodinja Zita zopet v občo bolnišnico, da nadaljuje obisk ranjenih vojakov. Podala se je na kirurgično vseučiliško kliniko profesorja Hohenegga ter govorila tam z več ranjenimi častniki in vojaki. Visoka gospa je vsakega tolažila. Ko je odšla, je obljubila, da kmalu zopet pride.

Trgovinske ladje prihajajo lahko v ogrske luke samo po dnevu.

BUDIMPEŠTA 2. (Kor.) Ogrski korespondenčni urad poroča iz Reke: Tukajšnja pomorska oblastnija je izdala odredbo, glasom katere smejo prihajati ladje v ogrske trgovinske luke samo po dnevu, to je eno uro po solnčnem vzhodu in eno uro pred solnčnim zahodom. Ladje morajo pravočasno naznaniti, da mislijo pripeljati se v ogrske luke. Izjema se lahko dovoli onim ladjam, katerih vozni red je bil odobren.

Vojaški položaj Avstrije in Nemčije ugoden.

KRISTIJANIJA 1. (Kor.) Vojaški sotrudnik lista »Aftenposten«, neki višji oficir generalnega štaba, označuje v nekem uvodnem članku sedanji vojni položaj Nemčije in zlasti tudi Avstrije kot ugoden in zaključuje svoja izvajanja s sledečimi besedami: Če nemški generalni štab sedaj poroča, da se je pričelo bombardiranje Antwerpna, da je utrdbena linija Verdun - Toul prebita in omajana ruska fronta ob reki Narev, potem moramo priznati, da so ti dogodki zmagoviti.

Nastop Batockega kot višjega predsednika v vzhodni Prusiji.

KRALJEVEC, 1. (Kor.) Višji predsednik pl. Windheim se je poslovil danes iz province vzhodne Prusije s posebnim razglasom, kjer se zahvaljuje vsem oblastim in uradnikom za izvršeno uspešno podporo. Razglas se glasi: Vojna, ki je bila usiljena naši domovini, je zadala provinci neizmerno škodo. Kakor se je našim četam v vzhodni Prusiji posrečilo, pregnati junaško se borečega sovražnika iz dežele, tako smemo z božjo pomočjo tudi sigurno upati na končno zmago in da bo provinca vzhodna Prusija potem še lepše in boljše urejena. To je moja goreča želja, ki jo izrekam povodom svojega odhoda. Dal Bog, da bi se tudi uresničila.

Istočasno objavlja novi višji predsednik pl. Batocki povodom nastopa svojega mesta sledeči razglas: Prevzemam svoje mesto v popolni zavesti velike odgovornosti, ki je spojena ž njim. Prepričan sem, da se bo, če nam podeli Bog zmago, posrečilo izvršiti delo restavriranja province in to s sodelovanjem državnih oblasti in samostojnih upravnih organov, s sodelovanjem vsega prebivalstva v vzhodni Prusiji, brez razlike strank, stanu ali poklica.

Vesti iz Albanije.

Princ Ghika in Essad paša v Albaniji.

SKADER, 2. (Kor.) Semkaj je prispel princ Albert Ghika.

DRAČ, 1. (Kor.) Pred par dnevi je prišel v Tirano Essad paša. Prebivalstvo ga je sprejelo zelo hladno.

Epiroti zasedli Berat.

VALONA, 30. septembra (Kor.) Epirotski prostovoljci pod poveljstvom Leona Tokantija in oddelek 500 mož pod kapitanom Vardafom, so zasedli Berat.

Albanska vlada namerava odposlati, da reši mesto, posebno ekspedicijo.

Vojaški režim v Egiptu.

CARIGRAD, 1. (Kor.) »Ikdam« vprašuje, na podlagi katere pravice je Anglija odstavila egipčansko vlado in jo nadomestila z angleškim vojaškim režimom. Anglija tepta s tem pogodbe in pravice in je napravila samolastno dejanje, ker Egipt ni nobena angleška posest.

Sodne razprave inozemcev in odprava kapitulacij na Turškem.

CARIGRAD, 1. (Kor.) Kakor je povzeti iz informacij iz zanesljivega vira, se je špecijelna misija Porte, ki je imela nalog, da študira vsled odprave kapitulacij povzročeno stanje, izrazila v tem smislu, da naj se vršijo razprave inozemcev pri pristojnih konzulatih in ne na turških sodiščih, dokler se ne izdelajo zakoni, ki odgovarjajo evropejskim. Ta sklep, ki pomenja vzdržanje in nadaljni obstoj onega dela kapitulacij, ki se dostaje sodstva, je ministrski svet odobril.

Turški finančni minister z navodili glede obrtnega davka inozemcev.

CARIGRAD, 1. (Kor.) Finančni minister je razposlal na državne urade okrožnico z natančnimi navodili glede obrtnega davka inozemcev. Zakon glede tega davka stopi danes v veljavo.

V okrožnici so tudi nasveti, kako naj se proti inozemcem postopa. V teh nasvetih se govori, da se ne sme pozabiti, da so tujci, ki se pečajo s trgovino in obrtjo, veliko pripomogli h gospodarski povzdigi Turčije in da je treba tujcem vzbujati zaupanje v državne zakone.

Kako pridobivajo Francozi Alžirce za vojno.

CARIGRAD, 1. (Kor.) »Tanin« objavlja razgovor nekega egipčanskega dijaka z alžirskimi vojaki v Lyonu, iz katerega je razvidno, da so Francozi, da prepričajo Alžirce o potrebi, da gredo na vojno proti Nemčiji, razširjali napačne vesti, da je kalif napovedal Nemčiji vojno.

Dijak, ki je Alžircem razložil, da je Turčija popolnoma nevtralna, je bil aretiran.

Turčija podaljšala moratorij.

CARIGRAD, 2. (Kor.) Uradni list prinese jutri razglasitev zakona, glasom katerega se z dnem 4. oktobra končavši moratorij podaljša za nadaljne tri mesece z omejitvijo, da morajo dolžniki plačati 10 odstotkov svojega dolga v dveh mesečnih obrokih.

Obveznosti mlinarjev glede sklepov dobave moke.

BUDIMPEŠTA, 2. (Kor.) Borzno razsodišče je včeraj odločilo o principijelnem vprašanju, ako so mlinarji z ozirom na vojno stanje upravičeni, da ne spolnujejo svojih obveznosti glede sklepov dobave moke. Razsodba se glasi, da se ne more zahtevati od mlinarja efektivne dobave moke. Nasprotno pa morajo razliko v ceni povrniti na podlagi od borznega sveta določenih storno-cen.

Bolgarski dar našemu Rdečemu križu.

SOFIJA, 2. (Kor.) Bolgarski Rdeči križ je daroval za avstrijski in ogrski Rdeči križ 25.000 kron.

Hindenburg častni občan mesta Magdeburg.

MAGDEBURG, 1. (Kor.) V današnji tajni seji mestnih odposlancev se je na predlog magistrata enoglasno sklenilo, da se generalni polkovnik pl. Hindenburg imenuje častnim občanom mesta.

Hindenburg je bil prej poveljnik magdeburškega kora.

Kardinalu Ferrati se je obrnilo na bolje.

RIM, 2. (Kor.) »Osservatore Romano« poroča, da bolezen, ki je napadla kardinala Ferrato, sicer traja naprej vendar da se ista obrača na bolje. Kardinal nima mrzlice in nadaljuje z opravljanjem svojih poslov.

Odlikovani nemški knez.

BERLIN 2. (Kor.) Ernest Günther, vojvoda Schleswig - Holsteinski, brat cesarice, ki se nahaja že od začetka vojne na bojišču, je dobil železni križec.

Uradnikom v Avstraliji se vsled vojne zniža plača za 10 odstotkov.

SIDNEY, 30. (Kor.) Ministrski predsednik je v drugi zbornici naznanil predlogo zakona glede 10 odstotnega znižanja uradniških plač vsled zmanjšanja državnih dohodkov.

Razne politične vesti.

Prevozi ranjencev. Dne 30. septembra ob 6 zjutraj, je bilo iz raznih zagrebških bolnišnic prepeljanih 176 težko ranjenih in 300 lahko ranjenih vojakov na zagrebški južni kolodvor, odkoder so bili odpeljani vsi, razven 45 za Maribor, v Ljubljano. V četrtek ob 2 popoldne je šel skozi Zagreb transport 366 ranjencev, ob 2.30 popoldne vlak s 700 ranjenci in ob 7.30 zvečer tretji transport s 379 ranjencev.

Rusi v Lvovu. »Tagespost« poroča po »Ruskem Slovu« iz Krakova: Železnica v Lvovu je bila izboljšana in predelana v širokotirno. Promet se vrši brez težav. Za Brodijem sledi postaja Krasne, kjer se je vršil prvi trdovratni boj. Vse osobje obstoji iz železničarjev, ki so došli [illegible]

sije. Vse postaje imajo ruska imena. Ob železniški progi do Lvova je opažati razrušene bodeče žice in jarke. Življenje v Lvovu je popolnoma normalno. Nekatere nemške trgovine so bile zaprte, poljske in židovske so še odprte. Vsi govore poljski. Varnostno službo vrše ruski stražniki in orožniki, ki prosijo, naj se ljudje ne zbirajo po ulicah. Gostilne so odprte. V mestu se občuti pomanjkanje sladkorja, soli, kruha in masla. Pol kilograma masla stane 2 rublja (5 kron). Mestna uprava ni bila sistirana. Mestni poveljnik general Šeremetjev je imenoval bivšega podžupana dr. Rutovskega za predsednika, dr. Stahla za podpredsednika. Tudi vsi uradniki so ostali na mestu in so jim bile zboljšane plače. Občinski svet je bil pozvan, da deluje dalje. Te odredbe je potrdil generalni guverner za Galicijo, grof Jurij Bobrinski (bratranec znanega Vladimirja Bobrinskega). Za guvernerja je bil imenovan gotov »knez Czartoryski«. Za mir v mestu je odgovornih 16 talov (Poljakov, Rusinov in židov), med njimi posl. dr. Steslowicz. Radi pomanjkanja drobiža je izdal magistrat bone po eno krono. Rubelj ima nasilni kurz: 3 K 30 h (mesto 2 K 50 h). Ta visoki kurz naj nadomesti vojno kontribucijo. Vsi poljski listi, izvzemši »Gazeta Lvovska« izhajajo dalje, izhajanje ukrajinskega »Dila« je bilo prepovedano. Na ulicah se sme govoriti le poljski ali ruski, ukrajinskega jezika Rusi ne trpe. Trgovinska zbornica je stopila v zvezo s trgovci v Kijevu.

Sličice z vojne.

Zadnji čin umirajočega. O prisrčnosti razmerja med častniki in moštvom priča nastopni pretresljivi dogodek z bojišča. Neki v Zagreb dospeli ranjenec je pripovedoval: Kos šrapnela mi je naravnost razmesaril roko. Rana je tako zelo krvavela, da so me že zapuščale moči in nisem mogel več dalje po poti do obvezališča. Obležal sem poleg nekega nadporočnika, ki je vsled grozne rane že skoro umiral. Tedaj je pa častnik obrnil oči proti meni ni ko je videl, da mi teče kri iz rane na roki, je rekel: »Brate, če sem že jaz izkrvavel, ne treba, da bi tudi tebe zadela ista usoda!« Izgovorivši to, je častnik še s svojo zadnjo močjo raztrgal srajco na svojih prsih in je potisnil cunje v rano vojaka, da mu ustavi kri. Potem je zaprl zopet oči in jih ni — kakor sodim — odprl nikdar več! — Vroče solze so mi rosile preko lic, ko so častnika odnašali in ko sem mu zadnjikrat pogledal v bledi obraz! Bil je menda že mrtev.

Iz policijskega zapora pred oltar. — Izpred oltarja na bojišče! Kaka kombinacija in kontrast v dogodkih življenja! Te dni se je bilo zgodilo v Pragi. Policija je bila zopet enkrat priredila enega svojih znanih ponočnih »lovov«. Med vjetimi — metuljčki s praških ulic je bila tudi neka V. Obdržali so jo v policijskem zaporu. Naslednjega dne je pa prilomastil na policijo neki nadomestni rezervist, da poizve, kje se V. nahaja. Na vprašanje policijskega inspektorja, čemu to poizvedovanje, je odgovoril rezervist, da hoče v ponedeljek z ono V. — pred oltar! Na pripovore inspektorja in na opozoritev, kakov »metulj« je V., se je odrezal rezervist: Vem vse! Vkljub temu jo hoče vzeti, ker jej je obljubil in jo ima rad! Ta argument je že nekoliko omehčal strogega policijskega uradnika, posebno še, ker je imel rezervist priče za svoje trditve. Ko pa je še rezervist prišel z zadnjim argumentom — privlekel je na policijo tudi poročno obleko svoje V. — tedaj so morali strogi gospodje reda in zakona na policiji popolnoma kapitulirati . . . Temeljiteje pač ni mogel vrli rezervist dokumentirati svojega poštenega namena. V policijskem zaporu si je odela V. poročno obleko. Ona žnjim iz zapora pred oltar, potem pa on brez nje izpred oltarja na bojišče. Kakove groteskne prizore znajo aranžirati, življenje, vojna in — ljubezen!

Domače vesti.

Posredovalna pisarnica političnega društva »Edinost« za podpiranje družin vpoklicancev. Po inicijativi političnega društva »Edinost« se je osnovala pisarnica, katera bo posredovala podpore družinam vpoklicancev in sploh šla podpore in sveta potrebnim na roko. Posredovala bo tudi za informacije glede onih, ki so šli v vojake, glede ranjenih, mrtvih, bolnih ali vjetih. — Odvetniška pisarnica gospodov dr. O. Rybaža in dr. Abrama je dala v to svrho blagohotno na razpolago potrebni prostor.

Ta posredovalna pisarnica prične torej poslovati v pondeljek, dne 5. t. m. in bo na razpolago občinstvu vsak dan od 9. do 12. ure zjutraj in od 5. do 7. ure zvečer v prostorih odvetniške pisarnice dr. Rybáža in dr. Abrama, Zvonikova ulica (via Campanile) št. 11, I. nadstropje. Ni treba povdarjati, da se dajejo vsa pojasnila in nasveti popolnoma brezplačno. Ob nedeljah bo ta posredovalna pisarnica zaprta.

Vsakomur svoj prav! Naš poluradni nemški tovariš »Triester Tagblatt« je priobčil s svoji včerajšnji številki pod naslovom: **»Ein wackerer deutscher Lehrersoldat«** sledečo vest: »Gospod Rudolf Gregoritsch, c. kr. učitelj na tukajšnji nemški deški šoli, se je udeležil na severnem bojišču peterih bitek in je bil težko ranjen po dveh ruskih krogljah. Bil je povišan v desetnika in so ga zdravili na Dunaju in v Lincu, a sedaj je na okrevanju v Krminu.« — K temu poročilu naj pripomnimo, da tudi nas veseli, da šteje tržaško učiteljstvo v svojih vrstah take junake, kakor je zgoraj omenjeni gospod učitelj, in to tembolj, ker je »Triester Tagblatt« v tej vesti zagrešil pomoto, ki naj jo popravimo. Naslov bi se namreč moral glasiti: **»Ein wackerer slovenischer Lehrersoldat«**, kajti g. Rudolf Gregorič (ne pa Gregoritsch) je, kolikor nam je znano, rodom Slovenec. Zato mu moremo le še tem prisrčneje čestitati na njegovi hrabrosti in mu prav tako želimo, da čim preje okreva.

Veliko zanimanje vlada za današnjo prireditev naših otrok v prid »Rdečemu križu« in v nakup šolskih potrebščin. Zato opozarjamo ono p. n. občinstvo, ki želi sedežev, da si jih že danes pred predstavo kupi v predprodaji, katero je prevzela g. Bičkova v Narodnem domu. K sklepu še omenjamo, da se začne prireditev točno ob 5. uri popoldne. Zavedni Slovenci, napolnite dvorano »Narodnega doma«, ker s tem tako moralno kakor gmotno povzdignete prvo javno dobrodelno prireditev.

Prireditev naših otrok v prid »Rdečemu križu« in v nakup šolskih potrebščin bosta počastila s svojim obiskom tudi c. kr. tržaški namestnik, Njega Jasnost princ Hohenohe in Njena Jasnost princezinja Hohenlohe, namestnikova soproga.

Iz pisma ranjenega slovenskega vojaka svojcem. Sedaj sem v Bad Kreuzen na Zg. Avstrijskem. Hvala za poslani denar, ki mi tu prav prihaja. V Galiciji si nisem mogel nič pomagati žnjim, ker se ni moglo nič kupiti. Vse je bilo zaprto. In če je kdo kaj imel, je že tako razdelil med vojake, da ni nazadnje — nobeden nič imel.

V Galiciji smo izstopili v Stry, kakih 200 kilometrov od ruske meje. V neki vasi smo se ustavili 6 dni. Ni bilo pa ne kruha, ne vode — za to pa . . . mrčesa. Odtedaj pa smo spali vedno pod šotori, dočim smo po dnevu marširali sovražniku nasproti.

Dne 25. avgusta so nas vprvič iznenadili kozaki med tem, ko smo spali. Streljali so na nas od vseh strani. Naslednjega dne pa je vojna defnitivno začela in vnel se je boj na vsej črti. Rusi so bili v premoči in v kritih pozicijah. Morali smo se umakniti pred premočjo, toda Rusi nas niso zasledovali. Dospeli smo do 30 km daleč od Lvova. Dne 5. septembra smo bili zopet v boju. Boj je bil hud, a mi smo napredovali. Od 5. dalje smo bili 3 dni in 2 noči v neprestanem boju in zopet smo potisnili Ruse nazaj. Ali naše izgube so bile velike. Sovražnik pa se nam je zopet postavil nasproti in vnel se je strašen boj — pravi metež, kot sodnji dan. Proti večeru, ko se je imela odločiti naša zmaga, je postalo še hujše. V tem momentu se je razpočil v bližini šrapnel. Bil sem ranjen tudi jaz.... Na srečo ni imela kroglja več moči, da bi mi bila prebila kost roke. Kakih 5 dni si nisem mogel nič pomagati z roko, sedaj pa jo že pregibljem kakor hočem. Boli me ne nič več. Sam zdravnik je rekel, da se rana neverjetno hitro zdravi. V kratkem bom zopet zdrav kakor poprej.

Na bojišču me je nekdo obvezal in potem sem odšel sam. Treba si je znati sam pomagati. Z obvezališča so me odpeljali na postajo Kamienobrod in od tu z železnico preko Krakova in Dunaja v Linc in od tu po nad dva dni po Donavi v Bad Kreuzen, kjer se nahajam sedaj.

Na postajah in v bolnišnici smo dobivali toliko stvari, da ni bilo še nikdar tako dobro za-me. Dajali so nam: čaja, ruma, mleka, vina, piva, slaščic, kruha z medom ali maslom, čokolade, konserve, sadja, cigaret — sploh vsega, česar je kdo želel.

Tudi tu nas mnogo obiskujejo. Ali daleč je od mesta Grein — kaki dve uri hoda. Vreme je vedno slabo. Tu smo nameščeni po stanovanjih, kamor prihaja navadno gospoda na poletje. Lahko se sprehajamo po bližnjih vaseh in trgih, da le pridemo o pravem času k viziti, obedu in počitku. Nekateri dobivajo tudi dopuste, ali le za malo časa.

Kam pojdemo od tu — ne vemo. Tudi ne vemo, kako gre sedaj v Galiciji. Spomin pa mi vhaja vedno nazaj na bojišče s tolikimi mrtveci, ranjenci, prevrnjenimi vozovi ob cestah, požganimi vasmi — na tisti velikanski prostor. Saj smo mi prehodili linijo bojišča kakor od Trsta do Ljubljane . . . .

O ranjenih odnosno bolnih vojakih. Iz mestne bolnišnice so bili včeraj puščeni na svoje domove na dopust: Alojz Barić, Alojzij Buzighin, Maksimilijan Bajc, Lucijan Colautti, Milan Vovk, Anton Kirisch, Alojzij Metković, Rihard Castana, Alfonz Mužina, Mihael Ballaben, Ivan Fornasar, Anton Barburan, Jurij Vascotto, Nikolaj Ruzzier in Mihael Sodnik. Sprejeti so pa bili v bolnišnico: Ferdinad Valentin, Ivan Živic, Valentin Kozlović, Alojzij Milič in Anton Laužinić.

Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval v počaščenje spomina na bojišču padlega stotnika, Miloša Margreiterja, g. dr. O. Rybař 10 kron.

Za vdovo po padlem ribiču Tence-tu iz Sv. Križa se je nabralo med osobjem „Živnostenske banke“ K 25.70.

K požaru v skladišču tvrdke M. Truden. Škoda, ki jo je ogenj napravil v skladišču tvrdke M. Truden v ulici Economo, se ceni približno na 100.000 kron. Zgorelo je 350 vreč žvepla in 160 svežnjev polenovke, dočim sta ogenj in dim popolnoma pokvarila 760 vreč sladkorja.

Poskus tatvine z vlomom. Še dne 12. m. m. se je 33letni brezposelni pomorščak Alojzij Ussai skupaj s svojo ljubico, 25letno Marijo Kumavec, oglasil pri vratarici hiše štev. 11 v ulici dei Pallini, rekši, da hoče najeti neko sobo, ki je bila prosta in se je dajala v podnajem v II. nadstropju iste hiše. Dočim je šel Ussai v II. nadstropje, je Marija Kumavčeva zadrževala vratarico v pogovoru. Ko pa le ni bilo Ussaia dolgo nazaj iz II. nadstr., je stopila vratarica za njim, in tedaj ga je zasačila, novanje g. Edvarda Bizjaka, katerega tedaj ni bilo doma. Vratarica je začela seveda vpiti, a Ussai je pobegnil. Kumavčeva je bila aretirana še isti dan, Ussai pa šele včeraj.

Tatinska drznost. Predsnočnjim sta bila aretirana 19letni težak Rudolf Jerman, ki stanuje na Vrdelci štev. 7, in 20letni dninar Ivan Brumati, ki stanuje v ulici Media štev. 8. Aretirana sta pa bila zato, ker sta se pretepala. Sicer bi bil prvi vseeno v kratkem aretiran, ker policija sumi, da je Jerman ravno isti ptič, ki je pred nekaj dnevi okradel gospo Marijo Bertos, stanujočo v Škorklji štev. 608. Jerman je šel namreč pred nekaj dnevi na stanovanje k tej gospej, pod pretvezo, da ji sporoči vesti o njenem sinu, ki je pod orožjem in se nahaja v Sežani. Ko ga je pa gospa pustila za hip samega v sobi, je brž odprl predal neke omare in pobral iz njega par zlatih uhanov in štiri zlate prstane z demanti, v skupni vrednosti 200 kron, dalje 6 bankovcev po 100 K, 5 po 20 K in 100 K v srebru. Kot sokriv na tej tatvini je bil včeraj aretiran tudi 27letni Ivan Škrlj, stanujoč na Vrdelci štev. 303.

Radi zlobnega poškodovanja. 17letni Izidor Štoliga, ki stanuje v ulici del Volto štev. 4, je bil včeraj aretiran, ker je pred »Trgovinsko kavarno« v ulici della Caserma razbil marmornato ploščo neke mize.

Za Rdeči križ.

Izkaz darov 1. oktobra. Darovali so: Vit. Ant. Cyak K 30, Adalbert Hynek Barkovlje K 5, Karel pl. Rota K 2, Maksim Consalvi K 1, veleč. Ernest Michlaucich K 2, Sancin Viktor K 2, Peraz Josip K 1, Marija Sossich.

V blagu: Angel Kraus, Poreško-puljski škofijski Ordinarijat.

Izkaz darov 2. oktobra. Darovali so: Alojzij Giassihi, Škedenj K 10, Pavla Ferlan, Sv. Križ K 8, F. S. Ferluga, Prosek K 5, Ana Kertscher K 5, Lovrenc Priester, čest. Ivan Manzini in Ana Kertscher K 2.96. Od predsedstva c. kr. namestništva iz razprodaje cesarjevega manifesta „Mojim narodom“ K 16.50, Gospa Willner K 500, Hans Arnstein K 20, Tvrdka Loefler & C.o, Trst K 100, Dr. Filip Brunner II. prispevek K 5000, Posadka finančne torpedovke „Adria“ K 75, E. A. K 15. Potom „Piccola“ K 347.20. Županstvo v Vrsaru K 3, Bazilij E Vassila K 100.

V blagu: N. N., neka tržaška gospa, A. W. Perkon.

Vesti iz Istre.

V občini Dekani (Frakcija Bezovica) so darovali: Po 5 K: Andrej Cunja, Babič J. Po 4 K: Cunja Marija. Po 3 K: Cunja Urša, Rondič Marija, Cunja Ivan. Po 2 K: Cunja Antonija. Bažec Jožefa, Cunja Marija, Rožnik Antonija, Primožič Andrej, Ogrin Urša, Cunja Andrej, Čepak Marija. Po 1 K: Cunja Marija, Cunja M. Cunja Jože, Cunja Ivan, Škorja Jožefa, Ogrin M., Cepak Antonija, Cunja Andrej, Cunja Matija. Po 60 stot.: Cunja M. Furlan Ivan. Po 40 stot.: Škorja Urša, Cunja Andrej. — Skupaj 50 K.

Davčna občina Sv. Anton. Po 1 K so darovali: Kavrečič Dragica, Tončka Kavrečič, Jakomin Urša, Bordon Anton, Tončka Turko, Jožef Jakomin, Ivan Muzenič, Marica Muzenič, M. Muzenič, Ivan Jakomin, Muzenič Antonija J. Kavalič, Anica Turko, Rezika Novak, Josip Marsič, Ivan Muzenič, Furlanič Nazarij, M. Bordon, Benčina Andrej, Muzenič J. Stokovič Nazarij. Po 40 stot.: Muzenič M., Kovalič Katarina, Furlanič M., Muzenič Antonija, Iv. Babič, Marsič Antonija, Bordon Urša, Marija Kavalič. Po 30 stot.: Kavalič Ana, Vatovec M., Marsič Tereza, Santin Tereza. Po 20 stot.: N. N., Turko M., Franc Krmac, Rožica Turko, Marsič Antonija. Babič Andrej, Marija Muzenič. Glavina M., Kavalič Ana. Po 10 stot.: Karmela Kavrečič, Iv. Bonin. Marsič Marija 14 stot. — Skupaj 29 K 44 stot.

Tedenske Slike so najbolj zanimiv ilustriran tednik, ker priobčujejo povesti, popise zanimivih vojaških in drugih doživljajev, poučne zanimiv. članke, lep, zelo napeto pisan roman „Izgovor krivca“ ter najnovejše vesti in slike z bojišč. — List „TEDENSKE SLIKE“ prinaša vsak teden obilo zanimivih slik z raznih bojišč, popisuje življenje in dogodljaje naših vojakov v taboriščih in na bojišču ter opisuje važnejše dogodke doma in na tujem. Zahtevajte povsod list „TEDENSKE SLIKE!“ Naročajte si „TEDENSKE SLIKE!“ Četrtletna naročnina je K 2·50, za 1 mesec pa samo 90 vinarjev. Naslov: „TEDENSKE SLIKE“, Ljubljana. — Po trafikah, knjigarnah in na kolodvorih zahtevajte „TEDENSKE SLIKE“, izvod stane 22 vin. — Ilustrovani tednik: „TEDENSKE SLIKE“ obsega 16 strani.: Kupujte ilustr. list „TEDENSKE SLIKE!“

ČEŠKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosákova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja ulici delle Poste štev. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi

10 % čistega dobička daje Ciril-Metodovi družbi knjigarna GORENJEC & Co., ulica Caserma štv. 16 (zraven kavarne Commercio).

:: MALI OGLASI ::

se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Meblovana soba se odda s 1. oktobrom v najem gospodu ali gospici v ulici Commerciale štv 11, III. nadst. 4000

Okrog 250 litrov dobrega mleka po kron 20·— (poštnine prosto za vsako postajo) se dobi — kje? pove Inser. oddelek Edinosti. 1057

Hiša v Gorici z vrtom, veliko kletjo, s petimi sobami v dveh nadstropjih, z 2 kuhinjama, z vodovodom, z električno in plinovo razsvetljavo, pripravna za vsako obrt, zlasti za gostilno, ob veliki cesti, je na prodaj. Najmanjši ponudek 21.000 K. — Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 1061

Učenca nad 14 let sprejme takoj v službo fotograf Anton Jerkič. Trst, ulica delle Poste 10 1052

Jajca štajerska po 7, 8, 9 vinarjev komad. Piščanci po K 1·80. Kokoši po 2 K kilogr. Carducci 39, Ronco 6, Kandler 8. 921

Postrežnica za par ur na dan se išče. Naslov pove Ins. odd. Edinosti. 4001

Odda se takoj lepa, meblirana, solnčnata soba z razgledom na ulico. — Ulica Romagna št. 42, I. nad., vrata 3. 1064

Kletarstvo pri Pobegih poleg Kopra ima za prodati razne vrste belega in črnega vina kakor tudi tropinovec. 1032

Lepe sobe z električno razsvetljavo, oddajo se mesečno po ceni v hotelu Balkan. Pojasnila od 8-9 zjutraj pri vratarju. 1056

Dunajske in kranjske klobase vsaki dan sveže 18 komadov za kron 1·—. BUFFET SUBAN, ulica San Sebastiano štv. 6. 1042

Dve postelji vzmeti, nove žimnice K 86. — Popolna spalna soba z žimnicami K 290. Via Fonderia 12, I. 23168

Lepa meblovana soba se odda dvema gospodoma ali družini brez otrok. — Vicolo San Vito štev. 13. 1066

Dve postelji, vzmeti, žimnici popolnoma novi K 86 v ulici Alighieri 12, vrata 40. 1067

Prodajalna sadja in zelenjave z mlekarno, na jako prometnem kraju, je na prodaj. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti 1068

Avtomobilna zveza Trst-Lokev-Bazovica naznanja slav. občinstvu, da od danes 3. t. m. naprej bo vozil avtomobil redno z določenim starim urnikom. 1069

Kdor da kaj na dobro okusno domačo kuhinjo, ta zahaja v GOSTILNO BONVECCHIATTI, ul. Carlo Ghega štev 17. 1063

LOVRE BULIC, TRST

priporoča cenj. občinstvu svojo

gostilno „Brioni“

(»Trattoria Brioni«) z vrtom, pripravnim za sestanke in zabavne prireditve.

Trst, via dell' Istria 16 (v bližini cerkve sv. Jakoba).

Točijo se prvovrstna dalmatinska vina iz Omiša, črno, belo in opolo. Pivo »Adrija«, pelinkovac in marsala ter domača kuhinja in mrzla jedila. Gostilna: via del Rivo št. 9 s prodajo gorinavedenih pijač in mrzlih jedil.

Dr. HORVATH

TRST, CORSO ŠT. 17

Specijalist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI

ŠIBKOST in NERVOZNOST

za BOLEZNI v NOGAH in SKLEPIH.

Sprejema od 11 - 1 pop. in 5 - 7 zvečer.

NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA v TRSTU

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Nova ulica štv. 13., II. nadstropje. Nova ulica štv. 13, II. nadstropje

sprejema in obrestuje ::: **vloge na knjižice 4½ - 4¾ - 5%**

Daje posojila na menjice in vrednote na mesečna alf ted. odplačila.

Prodaja srečke na mesečne obroke — Eskomptuje trgovske menjice. — Prodaja srečke na mesečne obroke

Anton Breščak

Gorica - Gosposka ul. (G. Carducci) 14, v lastni hiši.

Prva in največja slovenska zaloga in tovarna pohištva na Primorskem.

V zalogi ima vedno nad 50 modernih jedilnih in spalnih sob.

Cene od 300 do 3000 K soba.

: Edina slovenska delavnica tapetarij. :

Velika izbera slik, stolic kakor tudi železnega pohištva.

Sprejema naročila za opreme II, hotelov I. t. d.

Danes ob 5 popol. priredé učenci Ciril-Metodovih šol veselico v Narodnem Domu v prid Rdečemu križu

PODLISTEK

Vihar in tišina.

Prevel iz laščine M. C.

Rekel mi je, da ga boli, ko govorim o svoji ljubezni do Maksa. Ali morala sem govoriti o tem, morala sem obtožiti samo sebe. Jurij je bil pameten mož, naj bi že kakorkoli občutil pri tem, ni mi delal nikakih scen ljubosumnosti. O Maksu je govoril, kakor vedno, z entuzijazmom in v najtoplejem prijateljstvu. Razgnal je moje bojazni. Maks ni ljubil nobene druge. Markize Viktorije ni več videl. Gotovo me ne bi zaničeval, ker sem se radi njega ustavila v Milanu. Maks ni ne strog ne formalen v svojih naziranjih; on je motril dejstva in nikdo ni vedel bolje nego on, da sem pošteno dekle! Mati njegova je bila na deželi, na obrežju jezera Como; peljal se je morda k njej, da preživi en dan žnjo, in zato ni prejel mojega pisemca in ni prišel. Vse to je govoril Jurij se svojim lepim, nekoliko ginjenim glasom in bilo mi je v veliko tolažbo. Mudil se je dolgo in je prebil ves večer pri meni. Govorila sva o minoiosti Bilo je trenotkov, ko me je ganil njegov lepi glas. In potem sem začela zopet govoriti o Maksu in sem pretiravala svojo ljubezen do njega v najromantičnejih izrazih. Tako sem bila ogorčena proti sebi in sem tako strogo sodila o sebi, da se mi je celo ganotje na Jurjevem glasu zdelo kaznjivo. Premagana po svojih čutstvih, sem videla vse od slabe strani. Če bi me bil kak nosilec vode prosil za novčič in bi me bil ganil s svojim ubožtvom, bi se bila obtožila, da ga ljubim. Če bi me bil ganil kak nepoznan pesnik s svojimi verzi, ali kak muzik s svojimi melodijami, bi se bila tudi obtožila, da ljubim onega muzika in onega pesnika.

Toda obtoževala sem se po krivici. Če sedaj razmišljam o minolosti, je ravno ta z Jurjem preživljeni večer, ki se ga morem spominjati, ne da bi mi vest kaj očitala; istotako njegovega plemenitega vedenja, njegovega poštenja in pravega prijateljstva.

Imela sem zopet skrbipolno noč brez sna. Vstala sem že ob zori in preživela še eno predpoludne v smešnem neslanem strahu za hladnega opazovalca. Za-me pa je bilo smrtna muka.

Ob deseti uri sem čula na stopnicah ropoten korak, kakor da je natakar po nestrpnem zvonenju prihitel, ali pa, kakor da bi kak deček hrupno igral in bi se bila vrata zaprla. Takoj na to so se vrata odprla viharno. Maks je prihrumel ne da bi se bil dal prijaviti, ne da bi potrkal in vprašal dovoljenja — zasopljen v sobo ter me objel.

Bil je torej še vedno tisti viharnež, strastnež, ki ni nikdar ničesar storil tako kakor drugi. Ni se torej izpremenil. Tak lep in nemoder kakor poprej, je pozabljal na svet vspričo svoje ljubezni.

Ni trpel odlašanja, ampak hitel je veselo in brezskrbno, kamor ga je gnalo srce. Kako srečen je bil, da me zopet vidi! Tudi jaz sem bila srečna! Bile so lepe ure, ure omamljive sreče! In tisti poljub na čelo, o katerem je pisal že v svojem pismu, je bil edina intimnost in najbolj kaznjivo, kar se je dogodilo med nama. Stisnil mi je roko in mi rekel: „Sveta ste mi, Fulvia, radi svojega odkritega zaupanja! Zadovoljen sem, da vas ljubim tako. Verujte mi, da poznam svet, in prisezam vam, da edina resnična sreča je ona, na katero se moremo spominjati, ne da bi nam očitala vest!“ Toda, če se on spominja z lahko vestjo, ali se morem tudi jaz? Ali niso dolžnosti veliko večje in različneje? Ali pa se more od nje, ki je slabotneja, več zahtevati? Je že tako! On me je respektiral, storil je dolžnost poštenjaka. Bil je pošten, da, skoro heroičen! Jaz pa imam svojo skrivnost in sem si izmislila laž, da prevarim plemenito srce. Jaz sem bila kriva!

Ali tedaj nisem mislila na to, da bi si delala skrupelne radi tega.

Maks me je nadkriljeval v vsem, v lepoti, moči in značaju. In v tem sem našla opravičevanje za svojo slabost in zaščito proti obtožbam sveta in svoje vesti.

(Dalje)